Ministry of Public Health

1400

د افغانستان د روغتیا ملي حسابونه (NHA)

77.2 %
OOP

19.3 %
DONOR

3.3 %
Gove

0.2 %
NPISH

د عامې روغتیا وزارت

1400

د افغانستان د روغتیا ملي حسابونه(NHA)

د 2011 کال د روغتیايي حسابونو سیستم د میتودولوژۍ له مخې جوړ شوی راپور

وری، -1402

1 لړلیک

د جدولونو لیست iii

د شکلونو لیست iii

اختصارات iv

مننه vi

2 اجراییوي لنډیز vii

2.1 د NHA عمومی لاسته راوړنی vii

2.2 د ناروغی حساب موندنې.. vii

2.3 2021 کال کلیدی موندنې.... viii

2.4 د راپور جوړل viii

3 شالید 1

3.1 په افغانستان کې د ډیموګرافیک (د نفوس د کچې) او روغتیایي وضعیت شاخصونه 1

3.2 په افغانستان کې ټولنیز اقتصادي وضعیت 2

3.3 د روغتیا پاملرنې سیستم........ 3

3.4 NHA مفهوم او غوښتنلیک 3

3.5 په افغانستان کې د NHA تاریخچه 4

4 میتودولوژي او د ډېټا راټولول 4

4.1 د کړنلارې عمومي څېرنه........ 4

4.1.1 د روغتیایي حسابونو سیستم(SHA 2011) 4

4.2 د ډېټا راټولول.... 6

4.3 د پراختیایي همکارانو سروې 6

4.4 د غیردولتي موسسو سروې........ 6

4.5 د وزارتونو سروې........ 6

4.6 د کورنیو سروې.. 6

4.7 ستراتیژي او انګېرنې.... 7

4.8 محدودیتونه/ ستونزی........ 7

5 د روغتیا ملي حسابونو عمومي موندنې........ 8

5.1 د روغتیایي لګښتونو جریان یا میلان. 8

5.2 په ټولو اته دورو کې د روغتیایي لګښتونو لنډیز 8

5.3 د روغتيا ملي حسابونو په ټولو اته دورو کې د روغتيايي لګښتونو لنډيز 10
5.4 د NHA په اتو پړاوونو کې تمويل 10
5.5 مالي طرحې........ 11
5.6 د روغتيايي خدماتو وړاندي کوونکي........ 12
5.7 د خدمتونو له مخيدندو روغتيايي لګښتونه........ 13
5.8 د ناروغيو په تفکيک سره روغتيايي لګښتونه........ 14
5.9 د سني ګروپ په تفکيک سره لګښتونه........ 15
5.10 د جنډر په تفکيک سره لګښتونه........ 16
5.11 د خدمتونو د وړاندې کولو د عامل په تفکيک سره روغتيايي لګښتونه........ 17
6 سپارښتنې 19
7ضميمی: د روغتيا د ملي حسابونو جدولونه، د روغتيا د ملي حسابونو د چمتو کولو له ابزارو څخه رااخيستل شوي.. 20
7.1 د روغتيايي خدمتونو د تمويل طرحو د عوايدو له مخې د تمويل طرحې په (HF X FS) امريکايي ډالرو ، 2021.. **20**
7.2 د تمويل طرحو پر بنسټ د روغتيايي خدمتونو عرضه کوونکي (HP X HF) امريکايي ډالر ، 2021 21
7.3 د روغتيايي خدمتونو پر بنسټ د روغتيا تمويل(HF X HC) ، 2021 23
7.4 ناروغۍ له مخې روغتيايي لګښتونه.2021 29
8 مأخذونه 32

د جدولونو لیست

1 جدول:ملی روغتیایی حسابونو لاسته راوړونو لنډیز د ۲۰۰۸ کال تر ۲۰۲۱ پورې 9
2 جدول: روغتیا د تمویل منابعو د فیصدی لنډیز په اته پړاونو کې.. 11
3 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې د تمویل د طرحو د عوایدو په واسطه د روغتیا د جاری لګښتونو تقسیمات 11
4 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې عرضه کوونکو له مخې روغتیایي لګښتونه.. 12
5 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې د روغتیایي خدماتو په له مخې د روغتیا د جاری لګښتونه 13
6 جدول : ناروغیو کټګوری له مخې روغتیایي لګښتونه.. 14
7 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې د عمر ګروپونو په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه... 15
8 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې د جنسیت (نارینه او ښځینه) په تفکیک سره لګښتونه 16
9 جدول: په ۲۰۲۱ کال کې د خدمتونوعرضې د عواملو د مخې عامه روغتیایی لګښتونه...................................... 17

د شکلونو لیست

1شکل: وګړي د عمر او جنس د ګروپونو په توپیر2021 کال کې.. 1
2شکل: په تیرو څو کلونو کې د ناخالصو کورنیو تولیداتو پرتله.. 2
3 شکل: د روغتیایی خدمتونو سیستم چار چوکاټ (SHA 2011).. 5
4 شکل:صحی مجموعی لګښتونو پروسه په اته پړاونو کې 8
5 شکل:د تمویل طرحی له مخې د روغتیایی میلان 10
6 شکل: د تمویل طرحي له مخې روغتیایی لګښتونه 12
7شکل: لګښتونه د روغتیایی خدماتوعرضه کونکو په بنسټ.. 13
8 شکل: د خدمتونو له مخې روغتیایي لګښتونه... 14
9 شکل:په ۲۰۲۱ کال کې ناروغیو کټګوری له مخې روغتیایي لګښتونه... 15
10 شکل: په ۲۰۲۱ کال کې د عمر کټګوری له مخې لګښتونه.. 16
11 شکل: په ۲۰۲۱ کال کې جنسیت له مخې د لګښتونو جزییات 17
12 شکل: په ۲۰۲۱ کال کې د خدمتونو د وړاندې کولو د عامل په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه 18

اختصارات

AFN	افغانۍ
ARI	حاد تنفسي انتان
ARCS	د افغاني سرې مياشتې ټولنه
BPHS	د بنسټيزو روغتيايي خدمتونو کڅوړه
CHE	د روغتيا اوسنۍ لګښت
CIDA	د کاناډا د نړيوالې پراختيا اداره
EPHS	د روغتيايي خدمتونو اړينه کڅوړه
EU	اروپايي اتحاديه
GAVI	د واکسين او معافيت نړيوال ائتلاف
GF	نړيواله بوديجه
GDP	ناخالص کورنۍ توليدات
HEFD	د صحت د تمويل او اقتصاد رياست
HH	کورنۍ
ICRC	د سره صليب نړيواله کميته
IEC	معلومات، زده کړه او اړيکې
IPD	د بسترې ناروغانو څانګه
MoD	د دفاع وزارت
MoE	د پوهنې وزارت
MoF	د ماليې وزارت
MoHE	د لوړو زده کړو وزارت
MoI	د کورنيو چارو وزارت
MoPH	د عامې روغتيا وزارت
MoLSA	د کار او ټولنيزو چارو وزارت
NGO	غيردولتي مؤسسه
NHA	د روغتيا ملي حسابونه

NSIA	د احصائيي او معلوماتو ملي اداره
OECD	د اقتصادي همغږۍ او پراختيا سازمان
OOP	د کورنيو لخوا شخصي لګښت
NPISI	د افرادو په خدمت کي ناانډولي اداري
RH	د امیندوارۍ روغتيا
SBA	د ولادي روغتيا ماهر
SHA	د روغتيا د حسابونو سیستم
TB	نرى رنځ
THE	مجموعی روغتيايي لګښت
TIKA	د ترکيې د پراختيا او همغږۍ اداره
UNFPA	د ملګرو ملتونو د وګړو صندوق
UNICEF	د ملګرو ملتونو د ماشومانو صندوق
USAID	د امريکي د متحده ايالتونو د نړيوالي پراختيا اداره
USD	امريکايي ډالر
UHC	عمومي روغتيايي پوښښ

مننه

د ۲۰۲۱ مالي کال لپاره د افغانستان د روغتیا ملی حسابونو د اتم پړاو راپور د یو شمیر اشخاصو او ادارو په مرسته جوړ شوی دی. د روغتیا ملي حسابونو د دغې دورې راپور د روغتیایي حسابونو سیستم SHA 2011 پر بنسټ جوړ شوی دی. موږ له ټولو هغو کسانو د زړه له تله مننه کوو چا چې د دې مهمې هڅې په تر سره کولو سره د پام وړ همکاري کړې ده .

موږ د دغه راپور په چمتو کولو کې د نړیوال روغتیا سازمان په دفتر کی د روغتیا تمویل ملی تخنیکی غړی ډاکټرمیر نجم الدین هاشمی څخه د دې راپور د چمتو کولو په برخه کې د هغه له نه ستړې کیدونکو هڅو څخه خپله مننديي څرګندوو. همداراز، د روغتیا د ملي حسابونو آفیسرانو هر یو آغلي سعدیه صدیقي، آغلي یاسمین مهرآئین , ښاغلي نجیب الله عابد او ډاکټر سلطانه حبیب څخه هم مننه کوو چې د روغتیا ملي حسابونو د دغې دورې راپور په جوړولو کې یې له مرستو دریغ ندی کړی .

د اقتصاد او روغتیا تمویل رئیس ښاغلي ډاکټر سید رسول منګل څخه د روغتیا ملي حسابونو د بشپړې پروسې له څارنې څخه د زړه له کومي مننه کوو.

دا کار به د روغتیا د نړیوال سازمان له مالي او تخنیکي مرستو پرته ممکن نه وو.

په درنښت

"ډاکټر قلندر "عباد

دعامې روغتیا ځای ناستی وزیر

کابل، افغانستان

2 اجراییوي لنډيز

د افغانستان د روغتيا ملي حسابونو (NHA) مطالعه د صحی جریان د تعقیبولو لپاره ترسره شوی، د 2021 کال لپاره د روغتيا سکتور کې فنډونه - عامه او خصوصي دواړه او د موندنو دا پړاو د NHA پخوانیو اوو پړاوونو سره مقایسه کوي. NHA د یو هیواد د روغتيا تمویل وضعیت د پوهيدو لپاره یوه مهمه وسیله ده او په روغتيا باندې د ټول لګښتونو اندازه کولو لپاره چوکاټ چمتو کوي، په شمول د شخصي کورنیو لګښتونه(OOP) ، د حکومت او بسپنه ورکوونکو لګښتونه.

2.1 د NHA عمومی لنډيز

په 2021 کال کې د روغتيا لګښتونه، د 2020 کال په پرتله، ٪4.7 زیاتوالی موندلی او زیاتوالي د روغتيا لګښتونو په ټولو برخو کې د پام وړ اغیزه کړې. په 2021 کال کې د روغتيا جاری لګښت شاوخوا 3 ملیارد ډالر دی. د لګښتونو لوړه برخه د کورنیو له شخصی مصرف څخه راځي، چې د جاری روغتيا لګښتونو ٪ 77.2 (CHE) کیږي، چې د 2.5 ملیارد ډالرو اټکل سره اندازه کیږي. دوهم لوی روغتیایی لګښتونه د بسپنه ورکوونکو لخوا دي، چې د USD 634,963,571.8 اندازه کیږي او د19.3 CHE ٪ استازیتوب کوي. د تمویل کونکي تمویل په دوه مختلف سکیمونو کې مصرف کیږي، د بیلګې په توګه د دولت لخوا ویشل شوي مستقیم بهرنی مالي لیږد او بهرنیانو له خوا لیږد. د دولت د کورنیو عوایدو څخه د روغتيا په برخه کې لګښتونه USD108,388,718.35 اټکل شوي چې د % 3.3 CHE کیږي. د ناروغیو ځانګړي روغتيا لګښتونو تولید چې د NHAپخوانیو پړاوونو سره پرتله کوي د NHA د دې دورې یوه بله د پام وړ مرسته ده.

2.2 د ناروغی حساب موندنې

په SHA 2011 سیستم کې د ناروغیو د تقسیماتو له مخې د ناروغیو لګښتونه راپور شوي، کوم چې په هیواد کې ترټولو عام ناروغۍ او مسلې په پام کې نیسي: لکه ساري او پرازیتي ساري ناروغیHIV/AIDS ، TB، او ملاریا، د زیږون روغتيا RH تغذیه کمښت، غیر ساري ناروغی او ټپیان. د اټکل شوي ناروغیو کټګوریو کې د لګښتونو ترټولو لوړه سلنه مصرف کړې چې % 29.9 کې اټکل شوی. وروسته انتانات او پرازیتي ناروغی % 27.6 د تناسلي روغتيا په اړه % 14.0 په غیر ساري ناروغیو کې. ٪6.3 د تغذیې په نیمګړتیاو او د CHE پاتې% 16.2 د نورو ناروغیو لپاره مصرف شوي چې طبقه بندي شوي ندي .په دې پړاو کې د NHA دا موندنې د ناروغی په حسابونو کې د ښه والي لپاره ځای په ګوته کوي په ځانګړي توګه د NHAراپورونو په راتلونکو پړاوونو کې د نورو ناروغیو شاملول.

2.3 کلیدی موندني

- په 2021 کال کې په افغانستان کې د مجموعی روغتیایي لګښتونو (THE) کچه او د روغتیا جاری لګښتونو کچه (CHE) مجموعی روغتیایي لګښتونو کچې له مالي لګښت پرته، د امریکایي ډالر له مخې په ترتیب سره 3,364,925,758.6 او 3,281,800,326.2 اټکل شوې ده.
- په 2021 کال کې په افغانستان کې د هر کس پر سر د مجموعی روغتیایي لګښتونو کچه 100.2 امریکایي ډالره او د روغتیا جاری لګښتونو کچه د هر کس پر سر 97.8 امریکایي ډالره اټکل شوې ده .
- د مجموعی روغتیایي لګښتونو (THE) کچه د ناخالصو کورنیو تولیداتو (GDP) د سلنې له مخې22.4% ده، په داسې حال کې چې د روغتیا د جاری لګښتونو (CHE) کچه د سلنې له مخی 21.8% اټکل شوې ده .
- په 2021 کال کې روغتیا ته د دولت ځانګړې شوې بودجه 108,388,718.35امریکایي ډالره (3.3%) ده.
- په 2021 کال کې د بسپنه ورکوونکو له لوري د روغتیا لګښتونه 634,963,571.8 اټکل شوي(19.3 %) ده.
- په 2021 کال کې د کورنیو لخوا له جیب څخه د شخصي لګښت کچه 2,534,011,069.47 امریکایي ډالره 77.2%(یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده)
- د پرچون درملو او د طبي توکو نورو وړاندې کوونکو باندې لګښت1,376,082,560.95 امریکایي ډالره اټکل شوی(41.9 %یې د روغتیا اوسني لګښتونه یا CHE ده.)
- په روغتونونو باندې د لګښت کچه 203,907,547 اټکل شوې 6.2% یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده.
- په امبولانس روغتیایي خدمتونو په چمتو کونکو باندې اټکل شوي لګښتونه 454,852,921 امریکایي ډالره اټکل شوی چې 13.9 یی د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده.
- په روغتون کې د بستر او له روغتون څخه د بهر یا سراپا ناروغانو په ځانګو کې اټکل شوي لګښتونه په تر تیب سره 176,129,794.7 امریکایي ډالره5.4% یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده او 384,201,229.7 امریکایي ډالره 11.7 %یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده.
- په وقایه او عامه روغتیایي خدمتونو باندې د لګښتونو کچه 367,137,482.1 امریکایي ډالره اټکل شوې ده 11.2%یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده.
- په ۲۰۲۱ کال کې په کوید-19 اټکل شوي لګښتونه 93,790,880.8 امریکایي ډالره ده 2.9% یې د روغتیا جاری لګښتونه یا CHE ده.

2.4 د راپور جوړل

دا راپور له شالید څخه پیل شوي څلور برخې لري چې د جاری روغتیا سیسټم تنظیم، روغتیا تمویل او د هیواد لوی اقتصادي وضعیت معرفي کوي. دویمه برخه تر ډیره د هغه میتودولوژي په اړه ده چې په دې څیړنه کې کارول کیږي. دریمه برخه موندني په متن او جدولونو/ګرافونو کې وړاندې کوي. وروستۍ برخه د بحث او پایلې په اړه ده. برسیره پردې، ضمیمه د NHA تفصیل جدولونه ښیي. ټول نرخونه په اوسني امریکایي ډالرو نرخ کې دي چې د 1 USD د تبادلې نرخ د 82 افغان یو سره برابر دی(Da Afghanistan Bank, 2021) .

3 شالید

3.1 په افغانستان کې د ډیموګرافیک (د نفوس د کچې) او روغتیایي وضعیت شاخصونه

په 2021، لمریز کال کې د افغانستان د نفوس مجموعی شمېره 33.5 میلیون اټکل شوې ده چې له 51 سلنه یې نارینه او 49 سلنه یې ښځې دی. د افغانستان ډېری وګړي ځوانه طبقه ده، چې د وګړو نیمایي برخه یې، نږدې 47% هغه ماشومان دي چې عمر یې له 15 کلونو څخه ټیټ ښودل شوی دی. دا شمېره د افغانستان په نړۍ کې په هغو څلورو هېوادونو کې راولي چې د وګړو تر ټولو لوړ تناسب یې له 15 کلونو څخه ټیټ عمر لري (1 شکل). په افغانستان کې د ځوان نفوس د لوړ تناسب په پام کې نیولو سره پر نورو د تکیې لوړی کچې تر څنګ، په افغانستان کې د زېږون کچه ډېره لوړه ده. په 2021-2022د سړیو منځنۍ عمر 64 کلونه او د ښځو 67 کلونه ښودل شوی دی (NSIA, 2021-2022) .

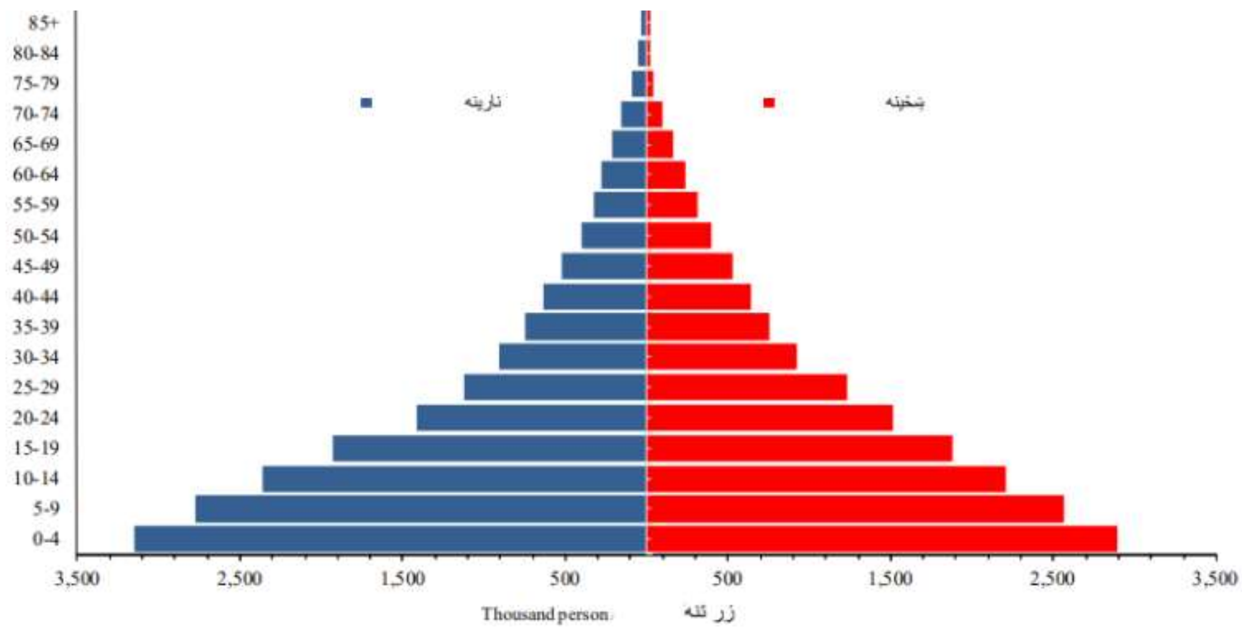

1شکل: وګړي د عمر او جنس د ګروپونو په توپیرپه 2021 کال کې

د احصائیوی کلنی کتاب په اساس د 2022 -2021 کال ناخالصه داخلی تولیدات تقریبا ۱۶٫۸ بلیون آمریکایی دالراو سرانه ناخالصه عواید ۵۱۱ آمریکایی دالر تخمین شوی دی.

د عامې روغتیا وزارت ژمن دی چې په روغتیایي برخه کې د بودیجه د جریان د تعقیب لپاره په منظم ډول د روغتیا ملي حسابونه چمتو کړي. په تیره لسیزه کې، د عامې روغتیا وزارت د روغتیا د ملي حسابونو اوه راپورونه چمتو کړي، چې په هیواد کې د روغتیا د تمویل وضعیت په اړه مهم معلومات وړاندې کوي. د عامې روغتیا وزارت د روغتیا تمویل پالیسي او اړونده ستراتیژي هم چمتو کړې ده او د روغتیایي څارنې د اصلاحاتو پروسه یې پیل کړې ده چې په روغتونونو کې له ناروغانو څخه د فیسونو اخیستل پلي کوي او د تمباکو کنټرول لپاره قانون معرفي کوي.

(Health, National Health Strategy 2021-2025, 2021) .

د 2002 کال راهیسي، له اقتصادي پرمختګونو سره تر څنګ، په افغانستان کې روغتیایي سیستم او روغتیایی خدمتونو وړاندې کولو د پام وړ وده کړې ده. د عامې روغتیا وزارت د روغتیایي سیستم د غښتلي کولو لپاره د روغتیا مختلفې پالیسۍ او ستراتیژۍ معرفي کړې دي.

په عمومي ډول د لومړنیو او ثانوي روغتیایي مراقبتونو خدمات، بنسټیزو روغتیایي خدمتونو کڅوړې (BPHS) او د روغتون اړینو خدمتونو کڅوړې (EPHS) له لارې وړاندې کیږي(MoPH, 2018) ، پداسې حال کې چې ثالثي روغتیایي مراقبتونه د کابل په ملي روغتونونو کې وړاندې کیږي (MoPH, 2018). د عامې روغتیا وزارت ژمن دی چې د افغانانو، په ځانګړي توګه د ښځو او ماشومانو روغتیايي وضعیت پیاوړی کړي، په خلکو باندې له مالي بوج څخه د پام وړ مخنیوی وکړي او په دې توګه عمومي روغتیایي پوښښ (UHC) لاسته راوړي.

د عامې روغتیا وزارت په 2021 کال کې د روغتیا د تمویل وضعیت او د وګړو د مالي بارونو کمولو کې د پرمختګ څارلو په موخه، د روغتیا ملی حسابونو اته پړاو چمتو کړ.

3.2 په افغانستان کې ټولنیز اقتصادي وضعیت

په وروستیو څو لسیزو کې افغانستان په اقتصادي وضعیت کې د پورته او ښکته کیدو تجربه لري. په 2021 کال کې د افغانستان GDP ناخالص داخلی تولید سره 15 ملیارد ډالر اټکل شوی دی چې 447.89 USD کیږي (2 شکل)، او په 2009/2008 کې د 10.8 USD ملیارد GDP په پرتله محاسبه شوی دی. په هرصورت، په 2021 کې GDP د 2020 په پرتله لږ څه ټیټ دی. د تبادلې نرخ په 2021 کې د یو امریکایي ډالر په مقابل کې 82 افغانی اټکل شوی.

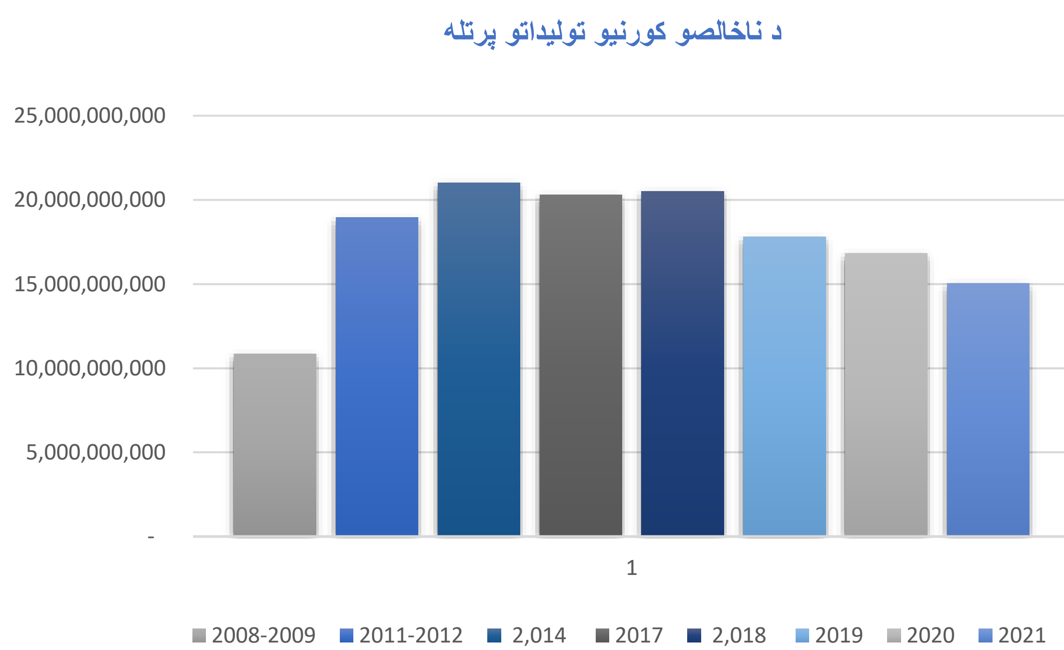

2شکل: په تیرو څو کلونو کې د ناخالصو کورنیو تولیداتو پرتله

3.3 د روغتیا پاملرنې سیستم

د افغانستان روغتیایی سیستم او خدماتو وړاندې کولو کې له 2002 کال راهیسې د پام وړ ښه والی راغلی دی. د عامې روغتیا وزارت د روغتیایی سیستم د پیاوړتیا او د خدماتو وړاندې کولو ته وده ورکولو لپاره روغتیا پالیسي او ستراتیژۍ معرفي کړې. د افغانستان دولت، د تمویل کوونکو په مالي او تخنیکي ملاتړ، په 2003 کال کې د روغتیایي خدمتونو اساسي بسته (BPHS) معرفي کړه. د BPHS اصلي موخه د مخنیوي او اساسي روغتیایي خدمتونو وړاندې کول دي چې د افغانستان د وګړو د لومړیتوبونو روغتیایي اړتیاوې پوره کړي، په کلیوالي سیمو باندې د ځانګړي تمرکز سره(MOPH) ، (MOPH, 2010). د BPHSد بشپړولو لپاره، د عامې روغتیا وزارت په 2005 کې د روغتون خدماتو لازمي بسته (EPHS) معرفي کړه EPHS . د ولایتي او سیمه ایزو روغتونونو له لارې د تشخیصي او ثانوي درملنې خدمتونه وړاندې کوي. هر ولایتي روغتون د BPHS تاسیساتو لپاره د فوکل پاینټ په توګه کار کوي. لومړني او ثانوي روغتیایی خدمتونه د BPHS او EPHS له لارې چمتو کیږي؛ د کابل په ملي روغتونونو کې د دریمې درجې روغتیا پاملرنې چمتو کیږي.

BPHS او EPHS د غیر دولتي موسسو (NGOs) لخوا په 31 ولایتونو کې د قرارداد کولو میکانیزم له لارې پلي کیږي. په دریو پاتې والیتونو کې، د عامې روغتیا وزارت دا خدمتونه د قرارداد کولو میکانیزم له لارې وړاندې کوي چې د پیاوړتیا میکانیزم (SM) په نوم یادیږي. د عامې روغتیا وزارت د ملي روغتونونو اداره هم کوي.

3.4 NHA مفهوم او غوښتنلیک

د NHA چوکاټ د هیواد په روغتیایی سیستم کې د جاری روغتیا لګښتونه (CHE) اندازه کوي، په شمول د عامه، خصوصي، او بسپنه ورکوونکو لګښتونه. دا سرچینې د دوی له اصلي یا سرچینې څخه د تمویل اجنټانو(FAs) له لارې تعقیبوي چې د روغتیا پاملرنې چمتو کونکو او روغتیایی کارونو ته فنډونه اداره کوي. د روغتیا حسابونو سیستم 2011 (SHA) کړنالرې کې، ناروغی هم پیژندل شوي او د ناروغی حسابونه د فرعي حسابونو پرځای کارول کیږي، د ناروغیو نړیوال طبقه بند (ICD-10) (OECD, 2011).د روغتیا مصارفو دا ډول ډول ناروغي مشخصه طبقه بندي پریکړه کونکو ته د مختلف شریکانو لپاره د پالیسی اغیزې چمتو کوي.

د NHA ابزار د روغتیا تمویل او تمویل تحلیل باندې تمرکز کوي ترڅو د سازمانونو ترمینځ لوی اقتصادي روند شامل کړي چې د روغتیا سیستم تشکیلوي. د NHA کړنلارې پایلې هم د روغتیا تمویل جریان او په یو ځانګړي هیواد کې د روغتیا پالیسي پراختیا پروسې په اړه د پام وړ اغیزه لری.

3.5 په افغانستان کي د NHA تاریخچه

افغانستان یو له هغو هیوادونو څخه دی چې د اقتصادي همکاریو او پراختیا سازمان (OECD) او د روغتیا نړیوال سازمان (WHO) وسایلو او چوکاټونو له مخې د NHA راپوروونه چمتو کوي. د NHA موندنو د عامې روغتیا وزارت د پالیسی جوړوني بهیر په کلکه اغیزه کړی. د NHA د لومړي پړاو پایلې، چې په 2011 کې تولید شوي، په هیواد کې د لوړ جیب څخه بهر (OOP) راپور شوي لګښتونو په اړه بحثونه هڅوی.

4 میتودولوژي او د ډېټا راټولول

4.1 د کړنلارې عمومي څیرنه

4.1.1 د روغتیایي حسابونو سیستم(SHA 2011)

د ډېرو هېوادونو په روغتیایي سیستم کې اوس هم لا اصلاحات روان دي. هغه عوامل چې دغه اصلاحات تر اغېز لاندې راولي په روغتیایي لارو چارو، درملو، او طبي ټکنالوژۍ کې له نوښتونو؛ روغتیایي خدمتونو ته د زیاتیدونکې تقاضا؛ او د ناروغیو په باره کې بدلون څخه عبارت دي چې په پایله کې، د روغتیایي خدمتونو لګښتونه د پالیسي جوړوونکو، شنونکو، او عامو خلکو لپاره د پاملرنې وړ موضوع ګرځېدلې ده. په خپل وار سره دا لېوالتیا د لاډېرو مفصلو او پېچلو مالوماتو د لاسته راوړو تمه ډېروي، چې اوسمهال د روغتیایي لګښتونو د لاسرسي وړ لوړې کچې ډېټا څخه تر لاسه کيږي .

د روغتیا خدمتونو په تمویل کې د زیاتیدونکې لېوالتیا تر څنګ، د اقتصادي همغږۍ او پراختیا سازمان(OECD) ، اروپایي اتحادیې (EU) او د روغتیا نړیوال سازمان (WHO) د روغتیا ملي حسابونو جوړولو لپاره یوه معیاري کړنلاره، د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم (SHA 2011) په نوم جوړه کړه. که څه هم د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم (SHA 2011) د 0.1 روغتیایي حسابونو سیستم (SHA0.1) پر بنسټ جوړ شو، خو دا سیستم (SHA 2011) لاندې موضوع ګانې په تفصیل سره څېړي:

- د 2011 کال د روغتیایي حسابونو سیستم د روغتیایي خدمتونو تمویل تر منځ یوه اړیکه رامنځته کړې ده تر څو د تمویل ترتیباتو (د تمویل طرحو)، سازماني واحدونو (مالي استازو)، او د عایداتو لوړولو میکانیزمونو په ګډون، د روغتیایي سرچینو د تنظیم، مدیریت، او کارولو د څرنګوالي سیستماتیکي ارزونې ته زمینه برابر کړي .
- د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم د روغتیایي خدمتونو د عرضې لګښت جوړښتونه څېړلي دي او د اوسني روغتیایي لګښت او د روغتیایي خدمتونو په سیستم کې د پانګووني لګښت تر منځ د تړاو په اړه د تېرو څینو ابهاماتو د مخنیوي په موخه د پانګونې جوړولو لپاره بېله کړنلاره په پام کې نیولې ده .
- د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم د روغتیایي خدمتونو وظیفوي اړخ په اضافي تحلیل ترسره کړی دی .
- د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم د ګټه اخیستونکو د ځانګړتیاوو، لکه ناروغی، عمر، جنسیت، سیمې، او ټولنیز اقتصادي وضعیت له مخې د روغتیایي خدمتونو د لګښتونو په تفکیک کې پرمختګ کړی دی .

په 3 شکل کې د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم لپاره چارچوکاټ لیدلی شئ چې د روغتیا تمویل، د روغتیایي خدمتونو لګښت او د خدمتونو عرضې تر منځ اړیکه بیانوي. د افغانستان لپاره د روغتیا ملي حسابونو اتکل د 2011 کال روغتیایي حسابونو سیستم د چارچوکاټ او د روغتیا نړیوال سازمان د لارښود پر بنسټ، د هېواد د وضعیت په پام کې نیولو سره، ترسره شوی دی. راټوله شوي ډېټا د ایکسیل له سپریډشیټ او د تولید اوزار (.production tool (V.4006 په کارولو سره او د 2011 کال روغتیایي حسابونو د سیستم پر بنسټ تحلیل شوې ده. د روغتیا ملي حسابونو اوسنی دور لاندې بیان شوي اړخونه څاري (OECD, 2011).

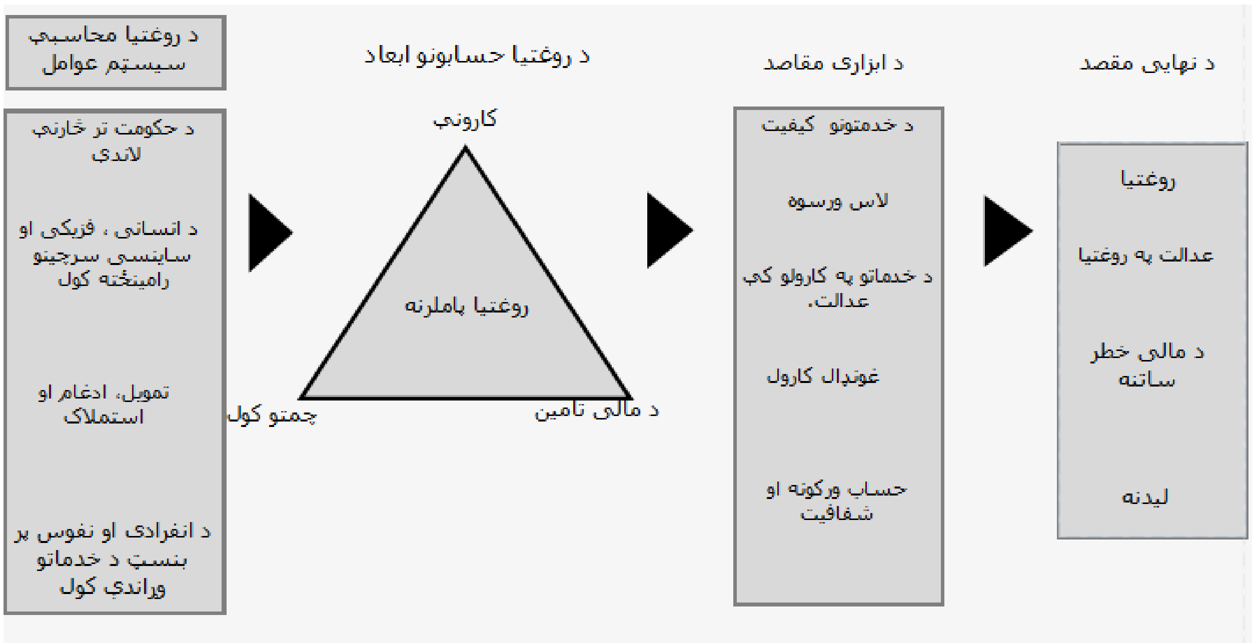

3 شکل: د روغتیایی سیستمونو او روغتیایی حسابونو چارچوکاټ

د تمویل طرحې: د یوه هیواد د روغتیا تمویل سیستم برخې چې د عوایدو ترلاسه کولو ته لارې جوړوي او د روغتیا حسابونو په حدودو کې د توکو او خدمتونو په بدل کې د مستقیمي ورکړې یا پیرودلو لپاره ترې ګټه اخیستل کیږي.

مالي سرچینې: د روغتیا تمویل طرحو لپاره د ونډې ځانګړو میکانیزمونو له لارې ترلاسه شوي یا راټول شوي عواید.

مالي استازي: هغه سازماني واحدونه چې د روغتیا تمویل طرحې اداره کوي.

د روغتیایي خدمتونو عرضه کوونکي: هغه نهادونه چې د روغتیا حسابونو حدود کې دننه د خدمتونو د عرضه کولو په بدل کې پیسې ترلاسه کوي.

روغتیایي خدمتونه: د روغتیا حسابونو حدودو کې دننه عرضه شویو توکو او خدمتونو او ترسره شوي فعالیتونه.

روغتیایي خدمتونو څخه ګټه اخیستونکي: د عمر او جنسیت د ځانګړتیاوو له مخې د لګښت مالومات او د هغه چا جزئیات چې له خدمتونو څخه ګټه پورته کوي.

د خدمتونو د عرضې عوامل: د فکټور اړونده مالومات چې د روغتیایي خدمتونو دعرضه کوونکو له لوري د لګول شوو توکو او خدمتونو د تولید لپاره کارول کیږي او یا عبارت له هغو فعالیتونو څخه دي چې په سیستم کې ترسره کیږي. د روغتیایي خدمتونو دعرضې د عواملو د اندازه کولو لپاره حد د روغتیایي خدمتونو عرضه کوونکي د مالوماتو په پایله کې ټاکل کیږي. په معمول ډول دا د اصلي روغتیایي لګښت حساب د روغتیایي خدمتونو لګښت له حد سره توپیر لري.

د پانګې جوړول: هغه پول شتمنی چې د روغتیایي خدمتونو عرضه کوونکو د محاسبي دورې په جریان کې ترلاسه کړې وي او د روغتیایي خدمتونو په عرضه کې يې د يو کال څخه د ډېرې مودې لپاره په پرله پسې يا دوامداره توګه کارولې وي.

4.2 د ډېټا راټولول

د روغتیایي لګښت د کیفیت وړ ډېټا ترلاسه کولو په موخه او ددې ډاډ ترلاسه کولو لپاره چې راټوله شوې ډېټا په هېواد کې د ټول لګښت څرګندونه کوي، د روغتیا ملي حسابونو د دغه دور ډېټا د پراختیایي همکارانو، غیرانتفاعي سازمانونو، مالیې وزارت، او نورو وزارتونو (د لوړو زده کړو وزارت، د ملي دفاع وزارت، کورنیو چارو وزارت، او د پوهنې وزارت)، غیردولتي موسسو څخه چې کورنیو ته مرستې برابروي، او د کورنیو د سروې په ګډون له بېلابېلو سرچینو څخه راټوله شوه .

4.3 د پراختیایي همکارانو سروې

دغه ډېټا له ټولو پراختیایي همکارانو څخه چې د روغتیا او روغتیایي خدمتونو د رسولو لپاره د مالي سرچینو د برابرولو په برخه کې د عامې روغتیا وزارت همکاران ګڼل کیږي، راټوله شوې ده. په دغو همکارانو کې د ملګرو ملتونو ادارې، تمویلوونکي، سفارتونه، نړیوال او خیریه سازمانونه شامل دي .

4.4 د غیردولتي موسسو سروې

د هغو غیردولتي موسسو د اړیکو لیست چې د لومړنیو روغتیایي خدمتونو بستې او د اساسي روغتونونو د خدمتونو د وړاندې کولو قراردادونه لري، د مرستو او مشورتي خدمتونو د همغږۍ له څانګې او د عامې روغتیا وزارت د نړیوالو اړیکو له څانګې څخه ترلاسه شوي دي. د روغتیا د محاسبي ملي ټیم د روغتیا د لګښتونو په اړه د کره معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره د ټولو غیر دولتي موسسو له استازو سره د ملي روغتیا حسابونو پوښتنلیکونه شریک کړل.

4.5 د وزارتونو سروې

د هغو خدمتونو سربېره چې د عامې روغتیا وزارت له لورې وړاندې کیږي، نورو وزارتونو، لکه د ملي دفاع وزارت، د لوړو زده کړو وزارت، د کورنیو چارو وزارت او د پوهنې وزارت هم روغتیایي خدمتونه وړاندې کړي دي. په همدې دلیل، د دغو وزارتونو اړونده ادارو ته هم د لګښتونو د ډېټا راټولولو فورمې د ډېټا راټولولو په موخه ور واستول شوې.

4.6 د کورنیو سروې

د دې کال لپاره د کورنیو سروې معلوماتو څخه د روغتیا لګښتونو معلوماتو نشتوالي په پام کې نیولو سره، د OOP اټکل کولو لپاره، موږ په 2011، 2014، او 2017 کې د تخمین OOP په کارولو سره د پروجکشن طریقه کارولې. موږ د OOP د وروستي کلني ودې کچه 8.5٪ اټکل کړې. 2014-2017، د کوم پر بنسټ چې موږ د 2021 لپاره د روغتیا په اړه د OOP لګښتونه محاسبه کړل. تمویل کونکو او پراختیایي شریکانو خپل لګښتونه په USD او یورو کې راپور ورکړی. د افغانستان بانک د کلني تبادلې د اوسط نرخ له مخې په دې راپور کې د تبادلې نرخونه د یو یورو لپاره ۹۷ افغانۍ او د یو ډالر لپاره ۸۲ افغانۍ دي.(Da Afghanistan Bank, 2021)

4.7 ستراتیژي او انګېرنې

یو له ننګونو څخه د ځانګړو ناروغیو لپاره د دولت او تمویلوونکو د بودیجې ځانګړي کول وو تر څو د ناروغۍ پورې اړوند حسابونه رامنځته شي. په پایله کې، مونږ د لګښتونو د څېړنې له پایلو څخه چې د سراپا او بستري ناروغانو د وضعیت/خدمتونو لپاره یکې د لګښتونو اټکلولو په موخه ښکته نه پورته کړنلاره کارول شوې وه، کار واخیست. دغه څېړنه د اقتصاد او روغتیا تمویل ریاست له لوري ترسره شوه او د کلني راپور لپاره یې د روغتیایي معلوماتو د مدیریت سیستم ډېټا کارول په پام کې ونیول. د ناروغیو/حالاتو لیست په ضمیمه کې وړاندې شوی دی .

د تېرو دورو په پرتله، د ډېټا راټولولو پر مهال د ځینو ننګونو سربېره د راټولې شوې ډېټا کیفیت په بنسټیزه توګه پرمختګ کړی دی چې دغه پرمختګ په ډېره پیمانه د جزئیاتو او د ډېټا د یوشانوالي په برخه کې دی. د ډېټا راټولولو پر مهال، ټیم د ډېټا په کیفیت کې ځینې تشې ولیدې، خو له نورو سرچینو څخه د ډېټا له راټولولو څخه وروسته پدې وتوانېدل تر څو د روغتیا ملي حسابونو راپور د تولید او جوړولو پر مهال د تېروتنو شتون له منځه یوسي او یا یې هم راکم کړي.

4.8 محدودیتونه/ ستونزی

په افغانستان کې د لوړ کیفیت ډاټا ترلاسه کول ډېرې وختونه ننګونې وي، او که څه هم هر NHA د THE اټکل دی، تخنیکي ټیمونه دقیقو معلوماتو ته اړتیا لري ترڅو واقعیت ته نږدې اټکل وټاکي. د معلوماتو کیفیت په تیرو کلونو کې د پام وړ لوړ شوی، د میتودولوژی د پرمختګونو او د دوی په تولید کې د ښکیلو اړخونو په ظرفیت کې وروستیو پرمختګونو ته په پام سره.

د دې دورې لپاره لویه ننګونه د کورنیو لګښتونو نشتوالی و او ټیم باید دا برخه د تیر کال د معلوماتو په کارولو سره پروژه کړي. د دې په پام کې نیولو سره چې د کورنی لګښتونه اټکل شوي، دا سپارښتنه کیږي چې لوستونکي د کورنی لګښتونو اټکلونو کارولو په وخت کې احتیاط وکړي.

د دې څیړنې وروستی محدودیت د لومړنیو معلوماتو نشتوالی و چې د ناروغیو لپاره د لګښتونو اټکل کولو لپاره کارول کیږي، تخنیکي ټیم د ناروغیو لګښتونو اټکل کولو لپاره ثانوي ډیټاسیټونه کارولي.

5 د روغتیا ملي حسابونو عمومي موندنې

د روغتیا ملي حسابونو لنډې او عمومي موندنې د روغتیا ملي حسابونو د ټولو دورو د لنډیز په توګه په لاندې ډول وړاندې کیږي. تفصیلي موندنې په روغتیایي سیستم کې له هغې سرچینې څخه نیولې چې پیسې ورڅخه لاسته راځي او یا د مالي سرچینې له عایداتو څخه تر هغو ګټه اخیستونکو پورې چې دا پیسې مصرفوي او د جنسیت، عمر او ناروغۍ پر اساس خدمتونو څخه ګټه پورته کوي، د مالي جریان له مخې وړاندې کیږي.

5.1 د روغتیایي لګښتونو جریان یا میلان

د روغتیا ملي حسابونو د ټولو اتو دورو راپورونو په روغتیایي لګښتونو کې د پورته تلونکي میلان ښودنه کوي: په 2008-2009 کلونو کې، په افغانستان کې د مجموعی روغتیایي لګښتونو کچه 1.04 میلیارده ډالره وه او دا کچه په 2021 کال کې 3.3 میلیارد ډالر ته لوړه شوه (4شکل). په 2021 کال کې ټول روغتیایی لګښتونه، چې په 2020 کال کې د ملي روغتیا حسابونو پایلو په پرتله 4.7% زیاتوالی څرګندوي. د مجموعی روغتیایي لګښتونو کچه په 2021 کال کې د هر کس پر سر 100.2 ډالر اټکل شوې او د روغتیا جاری لګښتونو کچه د هر کس پر سر د پانګوني لګښت پرته 97.8 ډالر اټکل شوې ده.

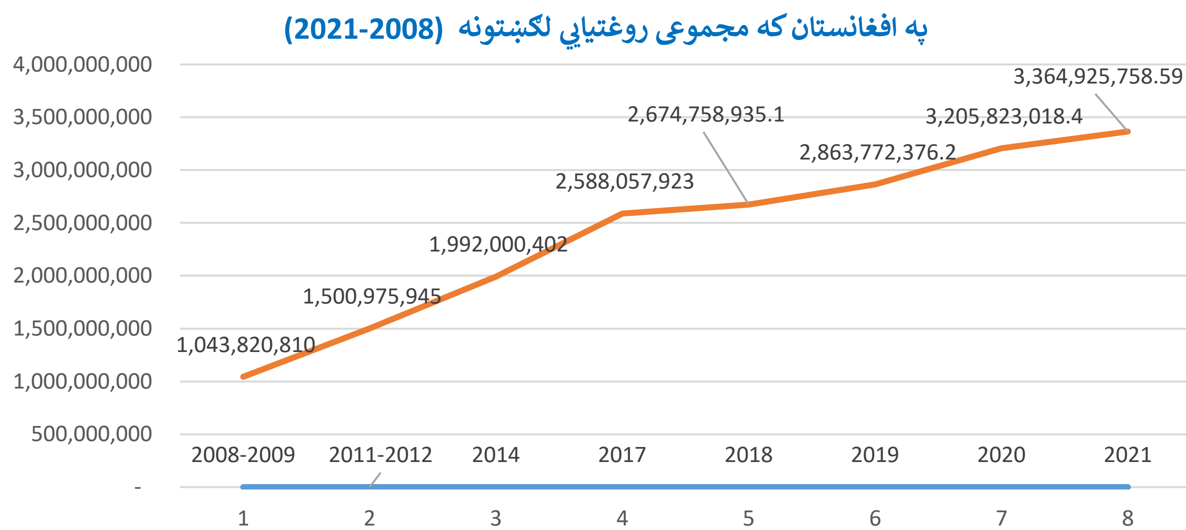

4 شکل: د روغتیا ملي حسابونو د ټولو اته دورو په راپورونو کې د روغتیایي لګښت میلان

5.2 په ټولو اته دورو کې د روغتیایي لګښتونو لنډیز

لاندې جدول 1 په اتو پړاوونو کې د ملي روغتیا حسابونو کلیدي موندنې ښيي؛ په لومړیو دوو پړاوونو کې SHA.1 کارول شوي او په وروستیو شپږو پړاوونو کې 2014، 2017، 2018، 2019،2020 او 2021، SHA2011 کارول شوي، نو له دې امله، د کلونو د پرتله کولو پر مهال باید احتیاط وشي.

1جدول: د NHA په اتو پړاوونو کې د روغتیا لګښتونو لنډی

د روغتیا ملي حسابونو عمومي شاخصونه	2021	2020	2019	2018	2017	2014	2011-2012	2008-2009
ټولټال نفوس	33,569,160	32,890,171	32,225,560	31,575,018	29,724,323	28,100,000	27,000,000	25,011,400
ناخالص کورني تولیدات (امریکایي ډالر)	15,035,243,902	16,809,870,130	17,800,000,000	20,500,000,000	20,300,000,000	21,010,912,250	8,952,000,000	10,843,340,000
د تبادلې منځنی بیه امریکایي ډالر: افغانی	1:82	1:77	1:77.8	1:73	1:67	1:57	1:47	1:50
د اوسنی حکومت ټول روغتیایی لګښتونه	108,388,718.35	238,365,389.85	93,890,950.23	101,159,998.46	123,391,485	97,128,992	84,148,093	63,892,239
ټول اوسنی روغتیایی لګښتونه	3,281,800,326.2	3,121,427,266.7	2,801,548,543.3	2,601,982,855	2,421,426,142	1,958,143,950		
د اوسنی لګښتونو سلنه GDP دقت د	21.8%	18.6%	15.7%	13%	11.9%	9.3%		
ټول روغتیایی لګښتونه	3,364,925,758.6	3,205,823,018.4	2,863,772,376.2	2,674,758,935.1	2,588,057,923	1,992,000,402	1,500,975,945	1,043,820,810
ټول روغتیایی GDP د لګښتونه	22.4%	19.1%	16.1%	13%	12.7%	9.5%	8.0%	10.0%
د سر روغتیایی لګښتونه	$ 100.2	$ 97.5	$ 88.9	$ 84.7	$ 87	$71	$ 56	$ 42
د روغتیایی لګښتونو د سلنې پر بنسټ مالی سرچینې 2008-2009 /2011-2012 د روغتیا ټول لګښتونه 2014 ، 2017 ، 2018، 2019 ، 2020 و 2021								
دولت	3.3%	7.6%	3.4%	3.9%	5.1%	5%	5.6%	6%
وګړیز	77.2%	74.8%	77%	76.4%	75.5%	72%	73.6%	76%
نور هیوادونه	19.3%	16.1%	19.6%	19.7%	19.4%	23%	20.8%	18%
د روغتیا خدماتو چمتو کونکی د کال څخه د ټولو روغتیایی لګښتونو سلنه پراساس 2008-2009 /2011-2012 د روغتیا ټول لګښتونه 2014، 2017، 2018، 2019، 2020 و 2021								
روغتون	6.2%	9.9%	12.7%	17.2%	7.9%	40%	24%	29%
د سراپا خدمتونه	13.9%	12.6%	14.6%	14.0%	14.6%	26%	25%	32%
د عمده پلور او نورو طبی توکو چمتو کونکی	41.9%	40.9%	41.8%	36.4%	41%	24%	26%	28%
د خدماتو چمتو کونکی	26.7%	26.1%	26.7%	26.7%	26.2%			
نورې برخې	0.0%	0.3%	15.1%	13.1%	10.3%	10%	25%	11%
د روغتیایی خدمتونو وړاندې کول د کال د ټولو روغتیایی لګښتونو پر بنسټ 2008-2009 /2011-2012 د روغتیا ټول لګښتونه 2014، 2017، 2018، 2019، 2020 او 2021								
روغتیا پاملرنه	17.1%	20.23%	19.19%	23.02%	21%	32.9%	37%	59%
ادویه	41.9%	40.9%	41.8%	36.36%	41%	41.6%	26%	28%

د عامي روغتيا او مخنيوی پروګرامونه	11.2%	8.40%	6.45%	9.84%	8%	6.7%	5%	5%
اداری رياست	2.7%	4.12%	2.67%	3.50%	3%	4.3%	6%	5%
مرستندويه خدمتونه	26.8%	26.07%	26.62%	26.41%	26%	12.6%	24%	-
د بيارغوني او پاملرنې	0.3%	0.20%	0.11%	0.17%				
نوري برخې	0.0%	0.07%	3.21%	0.69%	1%	0.2%	1%	1%

5.3 د روغتيا ملي حسابونو په ټولو اته دورو کې د روغتيايي لګښتونو لنډيز

د روغتيا ملي حسابونو په ټولو اته دورو کې بدلونونه ښيي چې د افغانستان د روغتيا په سکتور کې د هر مالي مرسته کوونکي له لوري څومره مالي مرسته شوې ده. 5 شکل د روغتيا طرحې له مخې په روغتيايي لګښتونو کې بدلون ښکاره کوي، چې په دغو طرحو کې د کورنيو لخوا د جيب څخه شخصي لګښتونه، له کورنيو عايداتو څخه د دولت سهم، د دولت له لوري د بهرنيو تمويلوونکو د مرستو توزيع، او د بهرنيو مرستو مستقيم تمويل شامل دی. د تمويل په ټولو طرحو کې ډېروالی په ښکاره توګه څرګند دی. تر ټولو زيات ډېروالی د کورنيو لخوا د جيب څخه په شخصي لګښتونو کې ليدل کيږي چې په 2008-2009 کلونو کې له 787ميليونه ډالرو څخه په 2021 کې 2.5 ميليارده ډالرو ته پورته شوی دی. په داسې حال کې چې له کورنيو عايداتو څخه د دولت سهم کم زياتوالی ښيي چې په 2008 /2009 کلونو کې له 63 ميليونه ډالرو څخه په 2021 کې 108 ميليونه ډالرو ته پورته شوی دی. د بهرنيو مرستو مستقيم تمويل او د دولت له لوري د بهرنيو تمويلوونکو د مرستو د توزيع کچه په 2008 /2009 کلونو کې 190,710,857 ډالره وه، په داسې حال کې چې په 2021 کال کې دغه کچه 634,963,571.8 ډالرو ته پورته شوې ده.

د روغتيا ملي حسابونو په ټولو اته دورو کې د روغتيايي لګښتونو لنډيز (2008-2021)

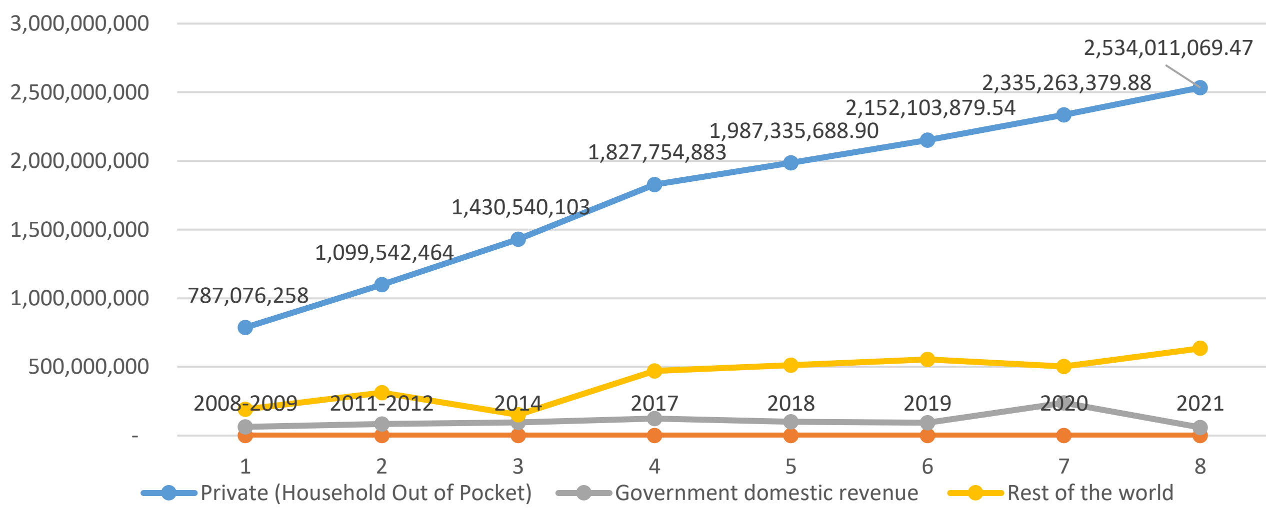

5 شکل: د روغتيا د ملي حسابونو د ټولو اتو پړاوونو په بهير کې د تمويلوونکو سرچينو د طرحو پر بنسټ د روغتيا د لګښتونو ميلان

5.4 د NHA په اتو پړاوونو کې تمويل

دوم جدول د روغتیا د ملي حسابونو د ټولو اتو پړاوونو په بهیر کې د بودجې د سرچینو سلنه ښیي. په لومړیو دوه وو پړاوونو کې د SHA1.0 میتود کارول شوی دی او د 2008-2009، 2011-2012، 2014، 2017، 2018، 2019, 2020او 2021کلونو لپاره په وروستیو دریوو پړاوونو کې د SHA 2011 کړنلاره کارول شوې ده. د روغتیا تمویل د عمومي سرچینو په څرنګوالي کې کوم بدلون ندی راغلی. د کورنیو د جیب څخه شخصي لګښتونه د روغتیا د جاری لګښتونو ترټولو لویه برخه، یعني له 77.2% څخه زیاته برخه جوړوي. د روغتیا په برخه کې د حکومت لګښتونه نسبتاً لږ دي او افغانستان د روغتیا لپاره د مرسته کوونکو په مالي ملاتړ متکي دی.

2جدول: په افغانستان کې د روغتیا د ملي حسابونو په ټولو اتو پړاوونو کې د بودجې د سرچینو لنډیز

تمویلوونکي سرچینه، د روغتیا د اوسنیو لګښتونو د ٪ په بڼه	2008-2009	2011-2012	2014	2017	2018	2019	2020	2021
کورنی	76 %	73%	72%	75.5%	76.4%	77%	74.8 %	77.2%
پاتي نړی	18%	21%	23%	19.4%	19.7%	19.6%	16.1 %	19.3%
مرکزي حکومت	6%	6%	5%	5.1%	3.9%	3.4%	7.6 %	3.3%

5.5 مالي طرحې

د تمویل د طرحو پر بنسټ د روغتیا لګښتونه د روغتیا اصلي طرحې او دا چې د مجموعی مالي مرستو پرتله څومره مالي مرستې د هرې سرچینې له لوري وړاندې شوې دي. د روغتیا تر ټولو معمولې طرحې هغه دي چې د حکومت د کورنیو عمومي عوایدو، د هغو نړیوالو پرمختیایي ګډونوالو د مالي مرستو چې د دولت له لارې سمبالیږي، د مستقیمو بهرنیو مالي مرستو او د روغتیا په برخه کې د کورنیو د جیب د شخصي لګښتونو څرګندونه کوي.

په افغانستان کې د روغتیا لپاره د تمویل طرحې دا دي: (1) د دولت له کورنیو عوایدو څخه لیږدوني، (2) بسپنه ورکوونکي [د بهرنیو سرچینو لخوا هغه لیږدوني چې د حکومت لخوا ویشل شوي او بهرنی لیږدوني او مستقیمي بهرنی لیږدونی رانغاړي] او (3) د روغتیا په برخه کې د کورنیو د جیب څخه شخصي لګښتونه.

د حکومت کورنیو عوایدو د روغتیا د جاری لګښتونو3.3 % او هغه حکومتي مصارفو چې د بسپنه ورکوونکو له خوا تمویلیږي د روغتیا د جاری لګښتونو 1.8 % برابره کړې ده. په روغتیا باندې د نړیوالو بسپنه ورکوونکو مصارفو د روغتیا د جاری لګښتونو 17.5 % تشکیله کړې ده. د کورنیو له جیب څخه شخصي لګښتونه د روغتیا د جاری لګښتونو تر ټولو زیاته ونډه77.2 % برابره کړې ده. (3 جدول او 6شکل)

3 جدول: په 1400 کال کې د تمویل د طرحو د عوایدو په واسطه د روغتیا د اوسنیو لګښتونو تقسیمات

روغتیایي مراقبتونو د تمویل د طرحو عواید	اندازه (امریکایي ډالره)	سلنه(%)
د حکومت له کورنیو عوایدو څخه لیږدوني	108,388,718.35	3.3 %
و هغه لیږدوني چې د حکومت له لوري ویشل شوي او بهرنی منشه لري	59,503,253.00	1.8 %
خصوصي (د کورنیو له لوري د روغتیا په برخه کې د جیب څخه شخصي لګښتونه)	2,534,011,069.47	77.2 %
نور عواید له هغه غیرانتفاعي سازمانونو څخه چې کورنیو ته خدمتونه عرضه کوي چې په بل ځای کې طبقه بندي شوي نه وي	4,436,966.61	0.2 %

17.5 %	575,460,318.78	مستقیمي بهرني لیږدوني
100%	**3,281,800,326.2**	**د روغتیا مجموعی جاری لګښتونه**

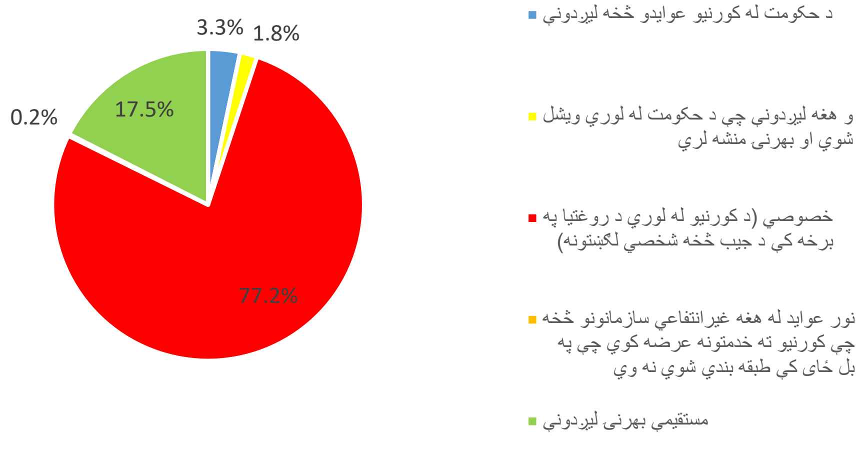

6 شکل: په 2021 کال کې د مالي طرحو د عوایدو پر بنسټ د لګښتونو تقسیمات

5.6 د روغتیايي خدماتو وړاندي کوونکي

لکه د نورو هیوادونو په څیر، په افغانستان کې روغتیايي خدماتو د روغتونونو، ګرځنده روغتیايي مرکزونو، پرچون پلورونکو او درملتونونو، د عامه روغتیا د پروګرامونو د اداري چارو وړاندې کوونکو، د فرعي خدمتونو د وړاندې کوونکو او د وقایوي مراقبتونو د وړاندې کوونکو په ګډون د خدمتونو د بیلابیلو وړاندې کوونکو لخوا وړاندې کیږي. د پرچون درملو او د طبي توکو نور وړاندې کوونکي د ډیرو زیاتو روغتیايي لګښتونو لامل شوي دي چې په 2021 کال کې یې د روغتیا د اوسنیو لګښتونو یا 41.9 % تشکیل کړی ده. د خدمتونو دوهم ستر وړاندې کوونکي د فرعي خدمتونو له وړاندې کوونکو څخه عبارت دي چې د روغتیا د جاری لګښتونو یا 26.7 % تشکیل کړی ده. د روغتون د خدماتو وړاندې کوونکي، د ګرځنده روغتیايي خدماتو وړاندې کوونکي، د وقایوي مراقبتونو وړاندې کوونکي او د عامه روغتیا د پروګرامونو د اداري چارو وړاندې کوونکي په ترتیب سره د روغتیا د جاری لګښتونو یا6.2 %, 13.9 %, 8.5% او 2.7% تشکیل کړی ده (4 جدول او 7 شکل)

4جدول: په 2021 کال کې د روغتیايي خدماتو د وړاندې کوونکو په واسطه روغتیايي لګښتونه

سلنه (%)	**اندازه (امریکايي ډالره)**	**د روغتیايي خدمتونو وړاندې کوونکي**
6.2%	203,907,547	روغتونونه
13.9%	454,852,921	د ګرځنده روغتیايي خدماتو وړاندي کوونکي
41.9%	1,376,082,560.95	د پرچون درملو او د طبي توکو نور وړاندې کوونکي
2.7%	88,883,050	د عامه روغتیا د پروګرامونو د اداري چارو وړاندي کوونکي
26.7%	877,528,033	د فرعي خدمتونو وړاندي کوونکي
8.5%	279,162,296	د وقایوي مراقبتونو وړاندي کوونکي

ټول نور ورانديې کوونکي	1,383,918	0.1%
د روغتیا مجموعی جاری لګښتونه	**3,281,800,326.2**	**100%**

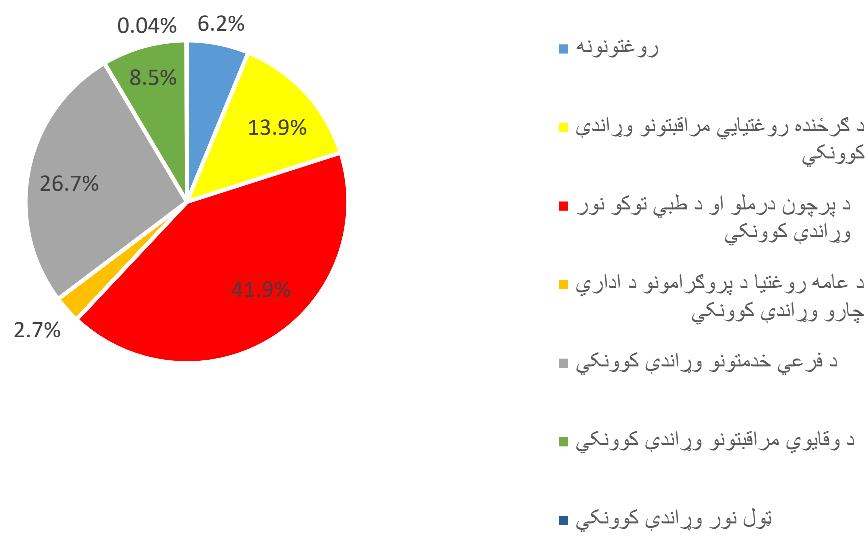

7شکل: په 2021 کال کې د روغتیايي خدماتو د ورانديې کوونکو په واسطه روغتیایي لګښتونه

5.7 د خدمتونو له مخی روغتیایي لګښتونه

اټکل شوی دی چې په 2021 کال کې د معالجوي مراقبتونو لګښتونو، چې په هغو کې هم د بستريزو او هم د غیربستر (OPD) ناروغانو د معالجوي مراقبتونو لګښتونه شامل دي د روغتیا د جاری لګښتونو17.1% تشکیل کړې ده. له نوموړي سلنې څخه , 5.4% يې د بستريزو مراقبتونو او 11.7% يې د غیربستریزو (OPD) مراقبتونو لپاره په مصرف رسیدلې ده. د روغتیا د جاری لګښتونو یا CHE تر ټولو زیاته برخه په درملو او طبي توکو لګیدلې ده چې 41.9% تشکیلوي او وروسته بیا فرعي خدمتونه راځي چې26.8% تشکیلوي، ورپسې وقایوي او د عامه روغتیا پروګرامونه دي چې11.2% تشکیلوي او په پای کې د روغتیايي سیستم اداره او د عامه روغتیا پروګرامونه قرار لري چې2.7% تشکیلوي او 0.3 سلنه په احیایی مجدد په خدماتو مصرفیګی(4 جدول او 8شکل).

5جدول: په2021 کال کې د خدمتونو له مخی روغتیایي جاری لګښتونو تقسیمات

خدمتونو له مخې لګښتونه	مقدار (امریکایي ډالر)	سلنه (%)
معالجوي خدمتونه	**560,331,024.3**	**17.1%**
بستري معالجوي عمومي خدمتونه	176,129,794.7	5.4 %
سراپا معالجوي عمومي خدمتونه	384,201,229.7	11.7 %
فرعي مرستندويه خدمتونه (د خدمت عرضې د ډول ځانګړي کولو پرته)	**877,908,090.3**	**26.8 %**
هغه طبي توکي چې له بستر څخه بهر (OPD) ناروغانو ته ویشل شوي دي	**1,376,082,560.9**	**41.9 %**
وقایوي او د عامه روغتیا خدمتونه	**367,137,482.1**	**11.2 %**
د عامه روغتیا د پروګرامونو روغتیایي اداره	**89,994,413.9**	**2.7 %**

د بیا رغوني مراقبتونه	**10,342,820.6**	**0.3 %**
تول نور مراقبتونه	**3,934.0**	**0.0 %**
د روغتیا مجموعی جاری لګښتونه	**3,281,800,326.2**	**100%**

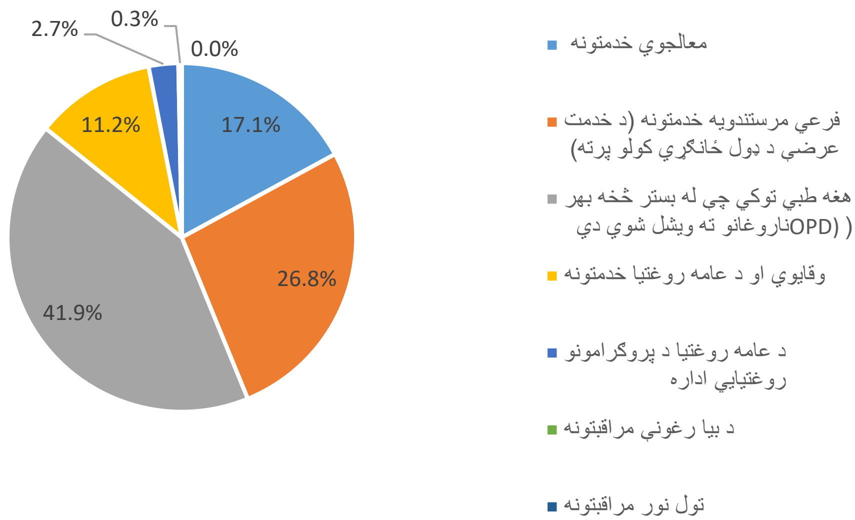

8 شکل: د خدمتونو له مخي روغتیايي لګښتونه

5.8 د ناروغیو په تفکیک سره روغتیايي لګښتونه

د روغتیا د ملي حسابونو پدي دوره کي چي د کومو ناروغیو لست شامل شوي دي هغه په دوه ډول دي: ساري او پرازیتي ناروغی، د واکسین په واسطه د مخنیوي وړ ناروغی، د زیږون روغتیا، تغذیوي فقدانونه، غیرساري ناروغی، ټپونه، او غیروصفي ناروغی. د ناروغیو بشپړ لیست په (7) ضمیمه کي وړاندې شوی دی. د جاری روغتیايي لګښتونو نږدې29.9% په انتاني او پرازیتي ناروغیو باندې لګول کیږي؛ شاوخوا 27.6% د زیږون روغتیايي خدمتونو او ناروغیو؛ 6.3% د تغذیي پر پروګرامونو؛4.6% د واکسین په واسطه وقایوي ناروغیو باندې چي د معافیت یا واکسین پروګرامونو یکي شامل دي؛ 14.0% پر غیرساري ناروغیو؛ 6.0% پر ټپونو؛ او 16.2% پر نامالومو ناروغیو باندې لګول کیږي (6 جدول او 9 شکل).

6 جدول : ناروغیو کټګوری له مخي روغتیايي لګښتونه

د ناروغیو ډولونه	اندازه (امریکايي ډالره)	سلنه (%)
انتاني او پارازیتي ناروغی	**981,705,749.3**	**29.9%**
د واکسین په واسطه د مخنیوي وړ ناروغی	150,696,891.2	4.6%
COVID-19	93,790,880.8	2.9%
د زیږون روغتیا	**904,996,380.2**	**27.6%**

تغذیوي فقدانونه	457,845,915.8	6.3%
غیرساري ناروغی	457,845,915.8	14.0%
تپونه	198,460,378.0	6.0%
نامالومو ناروغیو	532,273,478.5	16.2%
د روغتیا مجموعی جاری لګښتونه	**3,281,800,326.2**	**100%**

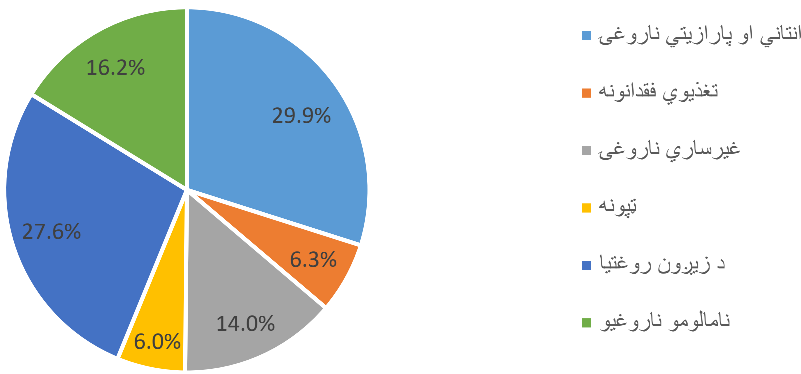

9شکل: ناروغیو کټګورۍ له مخې روغتیایي لګښتونه

5.9 د سني ګروپ په تفکیک سره لګښتونه

افغانستان د اقتصادي پرمختګ لپاره په زیاته کچه ځوان ځواک لرونکی نفوس لري. د سني ډلو په تفکیک د لګښتونو او روغتیایي خدمتونو د کارونې په هکله د معلوماتو د نه شتون له امله، موږ دلته له پنځو کلونو څخه د کم او له هغه څخه د پورته عمر وګړو لپاره د روغتیايي لګښت په هکله راپور ورکوو. لاندې جدول ښيي چې په 2021 کې، 802,723,340 امریکايي ډالره (د روغتیا د جاری لګښتونو24%) له پنځو کالو څخه د کم عمر په ماشومانو او 2,479,076,986 امریکایي ډالره چې د روغتیا د جاری لګښتونو 76% %تشکیلوي له پنځو کالو څخه د زیات عمر په وګړو باندې لګیدلي ده (7 جدول او 10شکل).

7 جدول: په 2021 کال کې د سني ګروپونو په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه

نفوس (وګړي)	**نداژه (امریکایي ډالره)**	**سلنه(%)**
له 5 کالو څخه د کم عمر ماشومان	802,723,340	24%
له 5 کالو څخه د زیات عمر کسان	2,479,076,986	76%
د روغتیا مجموعی جاری لګښتونه	**3,281,800,326.2**	**100%**

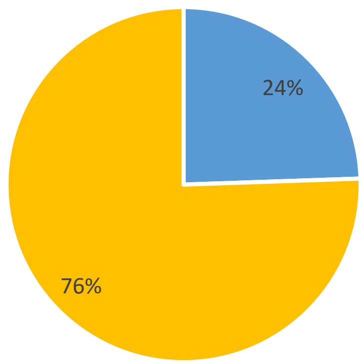

10شکل: د عمر کټګورۍ له مخې د لګښتونو فیصدي

5.10 د جنډر په تفکیک سره لګښتونه

په 2021 کې، د جنډر (نارینه او ښځینه) لخوا روغتیایی لګښتونه ښیي چې1,687,200,634 امریکایي ډالره 51.4% (د روغتیا د جاری لګښتونو) په ښځینه او نږدې 1,594,599,692 امریکایي ډالره 48.6% په نارینه وګړو باندې مصرف شوي دي (8 جدول او 11 شکل).

8 جدول: په 2021 کال کې د جنډر (نارینه او ښځینه) په تفکیک سره لګښتونه

جنډر	اندازه (امریکایي ډالره)	سلنه (%)
ښځینه	1,687,200,634	51.4%
نارینه	1,594,599,692	48.6%
مجموعی	**3,281,800,326.2**	**100%**

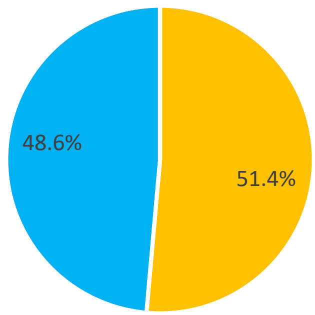

11شکل: جنډر له مخې د لګښتونو جزییات

5.11 د خدمتونو د وړاندې کولو د عامل په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه

د روغتیایي مراقبتونو وړاندې کوونکي نه یوازې روغتیایي مراقبتونه وړاندې کوي، بلکه ځیني داسې محصولات هم وړاندې کوي کوم چې د روغتیایي مراقبتونو له بریده بهر دي. د مراقبتونو د وړاندې کولو د عواملو په اړه معلومات عموماً په ملي کچه په پام کې نیول کیږي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې د روغتیایي مراقبتونو د وړاندې کولو لپاره د سرچینو اغیزمن او مناسب تخصیص په پام کې نیول شوی دی .

په 2021 کې، د عامه روغتیا لګښتونو24.4% کارکوونکو ته د معاشونو په ورکولو او66.5% په توکو او خدمتونو او 9.1% په نورو نامشخص بخشو باندې مصرف شوي ده (9 جدول او 12 شکل).

9جدول: په 2021 کال کې د خدمتونو د وړاندې کولو د عامل په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه

د روغتیایي مراقبتونو د وړاندې کولو عامل	اندازه (امریکایي ډالره)	(%) سلنه
د کارکوونکو معاشونه	182,601,479.31	24.4%
کارول شوي توکي او خدمتونه	497,201,345.77	66.5%
د روغتیایي مراقبتونو ټول نامشخص شوي عوامل	67,986,431.66	9.1%
مجموعه	**747,789,256.74**	**100.0%**

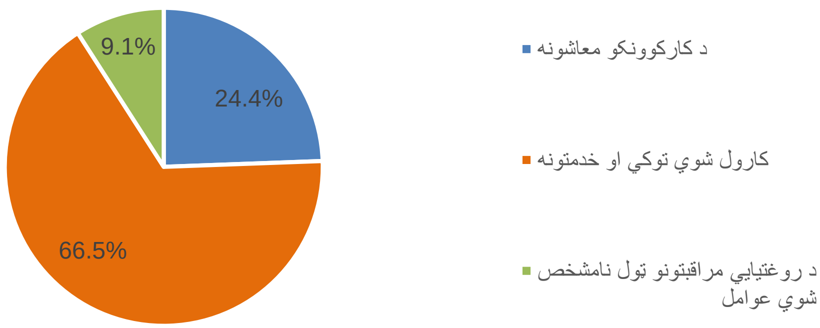

12شکل: په 2021 کال کې د خدمتونو د وړاندې کولو د عامل په تفکیک سره روغتیایي لګښتونه

6 سپارښتنې

له تېرو 20 کلونو راهیسي په افغانستان کې د روغتیا ملي حسابونه د شواهدو پر بنسټ ولاړې پالیسي جوړولو لپاره د روغتیا تمویل د تشخیص د یو اوزار په توګه کارول کیږي چې د روغتیا د پالیسی تحلیلونو او د پالیسی جوړولو بهیر لپاره په یوه اساسي اوزار بدل شوی دی. په همدې اساس، اړینه ده چې د روغتیا ملي حسابونو لړۍ بیاځلي تازه شي او ثابتې وسائل شي. د روغتیا ملي حسابونو د تېرو دورو په پرتله، د روغتیا ملي حسابونو ددغې دورې میتودولوژي د ډېرو ناروغیو د کټګوریو لپاره روغتیایي لګښتونو وړاندې کوي او د عمر او جنسیت له مخې یې لګښتونه تفکیک کړي دي. د دې سربېره، د خدمتونو عرضې د عواملو له مخې لګښتونه د روغتیا ملي حسابونو د دغې دورې یو بل اضافي ارزښت دی .

د روغتیا ملي حسابونو د دغه دورې د موندنو پر بنسټ، لاندې وړاندیزونه تایید شوي دي:

- په روغتیایي چارو کې د حکومت پانګونه زیاته کړئ. دولت باید په روغتیایي چارو کې د لګښتونو د پایښت د پیاوړتیا په موخه د روغتیا په برخه کې پانګونه زیاته کړي .
- د مالي خطرونو څخه د ساتنې میکانیزمونه طرح او پلي کړئ ترڅو په روغتیا باندې د کورنیو د جیب څخه شخصي لګښتونه کم شي.
- لکه څرنګه چې له جیب څخه د شخصي لګښتونو یوه مهمه برخه په درملو مصرف شوې، نو په جدي توګه سپارښتنه کیږي چې له جیب څخه د شخصي لګښتونو د راکمولو په موخه باید داسې یو پروګرام پلې شي چې د هغې له لارې باید حکومت د درملو په برخه کې تخفیف وضع کړي .
- په وقایوي مراقبت باندې باید پانګونه وشي. پیسو ته د ښه ارزښت ورکولو لپاره، په وقایوي روغتیایي خدمتونو باندې پانګونه باید وڅېړل او زیاته شي .
- د عامې روغتیا وزارت د خصوصي سکتور ستراتیژۍ د پلي کولو له لارې باید خصوصي سکټور پیاوړی او منظم شي.
- د عامې روغتیا په وزارت کې د پراخه مینه والو ډلو لپاره باید د روغتیا د ملي حسابونو د چمتو کولو په برخه کې د ظرفیت جوړونې چارې په پام کې ونیول شي.

7 ضمیمی: د روغتیا د ملي حسابونو جدولونه، د روغتیا د ملي حسابونو د چمتو کولو له ابزارو څخه رااخیستل شوي

7.1 د روغتیایي خدمتونو د تمویل طرحو د عوایدو له مخي د تمویل طرحي په (HF X FS) امریکایي ډالرو ، 2021

	د روغتیایي خدمتونو د تمویل طرحو عواید / د تمویل طرحي	FS.1 د دولت کورنیو عوایدو څخه توزیع شوي انتقالات (د روغتیایي موخو لپاره ځانګړي شوي	FS.2 د دولت له لوري د بهرنیو تمویلوونکو د مرستو توزیع	FS.6 نور کورني عواید چي بل ځای مشخص شوي نه وي	FS.6.1 له کورنیو څخه نور ترلاسه شوي عواید چي بل ځای مشخص شوي نه وي	FS.6.3 د دولت له لوري د بهرنیو تمویلوونکو د مرستو توزیع	FS.7 د بهرنیو تمویلوونکو لخوا مستقیمي مرستي	تولټال د تمویل طرحي
HF.1	**د دولت طرحي او د روغتیایي خدمتونو د تمویل اجباري او مشارکتي طرحي**	**108,388,718.35**	**57,049,297.01**					**165,438,015.36**
HF.1.1	د دولت طرحي	**108,388,718.35**	**57,049,297.01**					165,438,015.36
HF.1.1.1.1	د عامي روغتیا وزارت	**46,440,641.22**	**57,049,297.01**					103,489,938.23
HF.1.1.1.2	د دفاع وزارت	**51,602,007.90**						51,602,007.90
HF.1.1.1.3	د کورنیو چارو وزارت	**2,986,069.05**						2,986,069.05
HF.1.1.1.4	د لوړو زده کړو وزارت	**7,219,366.77**						7,219,366.77
HF.1.1.1.5	د پوهنې وزارت	**140,633.41**						140,633.41
HF.2	**د رضاکارانه روغتیایي خدمتونو د ورکړي طرحي**		**2,453,955.99**	**4,436,966.61**		**4,436,966.61**	**575,460,318.78**	**582,351,241.38**
HF.2.2	د هغو غیرانتفاعي سازمانونو د تمویل طرحي چي کورنیو ته خدمتونه وراندی کوي (د پراختیایي سازمانونو په شمول)		**2,453,955.99**	**4,436,966.61**		4,436,966.61	**575,460,318.78**	582,351,241.38

117,582.74	**117,582.74**						د هغو غیرانتفاعي سازمانونو د تمویل طرحي چې کورنیو ته خدمتونه وراندی کوي	HF.2.2.1
582,233,658.63	**575,342,736.04**	4,436,966.61		**4,436,966.61**	**2,453,955.99**		د هغو غیرانتفاعي سازمانونو د تمویل نامالومي طرحي چې کورنیو ته خدمتونه عرضه کوي (چې بل ځای مشخصي شوي نه وي)	HF.2.2.nec
2,534,011,069.47			**2,534,011,069.47**	**2,534,011,069.47**			**کورنیو لخوا د جیب څخه د شخصي لګښت ورکړې**	**HF.3**
2,534,011,069.47			2,534,011,069.47	**2,534,011,069.47**			نړۍ د نورو هیوادونو څخه د تمویل میتودونه (غیرمقیم)	HF.3.nec
3,281,800,326.21	**575,460,318.78**	4,436,966.61	2,534,011,069.47	**2,538,448,036.08**	**59,503,253.00**	**108,388,718.35**	**د روغتیا ټولټال تمویل**	

7.2 د تمویل طرحو پر بنسټ د روغتیایي خدمتونو عرضه کوونکي (HP X HF) امریکایي ډالر ، سال 2021

All HF	HF.3 د کورنیو لخوا د جیب څخه د شخصي لګښت ورکړې	HF.2 د رضاکارانه روغتیایي خدمتونو د ورکړې طرحې	HF.1 د دولت طرحې او د روغتیایي خدمتونو د تمویل اجباري او مشارکتي طرحې	د تمویل طرحې				
203,907,546.69	**26,860,517.34**	**89,396,233.69**	**87,650,795.67**	**روغتونونه**				**HP.1**
203,891,860.69	**26,860,517.34**	**89,380,547.69**	**87,650,795.67**	عمومي روغتونونه			HP.1.1	
203,484,465.57	**26,860,517.34**	**88,973,152.57**	**87,650,795.67**	عمومي روغتونونه		HP.1.1.1		
407,395.12		**407,395.12**		د خصوصی روغتونو		HP.1.1.2		
407,395.12		**407,395.12**		د سایرو خصوصی روغتونو	HP.1.1.2.nec			
15,686.00		**15,686.00**		د رواني روغتیا روغتونونه			HP.1.2	
454,852,921.48	**254,161,310.27**	**167,919,363.82**	**32,772,247.40**	**د سراپا روغتیايي خدمتونو وړاندی کوونکي**				**HP.3**
454,852,921.48	**254,161,310.27**	**167,919,363.82**	**32,772,247.40**	د سراپا روغتیايي خدمتونو مرکزونه			HP.3.4	
17,333,732.79		**17,333,732.79**		د سراپا روغتیايي خدمتونو غیرتخصصی مرکزونه		HP.3.4.5		
437,519,188.69	**254,161,310.27**	**150,585,631.03**	**32,772,247.40**	نور ټول د سراپا مرکزونه		HP.3.4.9		
877,528,033.36	**877,528,033.36**			**د فرعي مرستندویه خدمتونو وړاندی کوونکي**				**HP.4**
877,528,033.36	**877,528,033.36**			د فرعي مرستندویه خدمتونو نور عرضه کوونکي			HP.4.9	

1,376,082,560.95	**1,375,461,208.51**		**621,352.44**	**د طبي توکو پرچون پلورونکي او نور عرضه کوونکي**		**HP.5**
1,375,461,208.51	**1,375,461,208.51**			درملتونونه	HP.5.1	
621,352.44			**621,352.44**	د مصرفي طبي توکو او وسایلو پرچون پلورونکي او نور عرضه کوونکي	HP.5.2	
279,162,295.57		**277,734,548.98**	**1,427,746.59**	**د وقايوي خدمتونو وراندی کوونکي**		**HP.6**
88,883,049.98		**45,917,176.71**	**42,965,873.27**	**د روغتیایي سیستم د مدیریت او تمویل عرضه کوونکي**		**HP.7**
80,733,619.24		**37,786,038.65**	**42,947,580.59**	د روغتیایي مدیریت دولتي اداري	HP.7.1	
8,149,430.74		**8,131,138.06**	**18,292.68**	نور مدیریتي سازمانونه	HP.7.9	
1,383,918.18		**1,383,918.18**		**د روغتیایي خدمتونو نامالوم عرضه کوونکي (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)**		**HP.nec**
3,281,800,326.21	2,534,011,069.47	582,351,241.38	165,438,015.36	**د روغتیایي خدمتونو ټولټال عرضه کوونکي**		

7.3 د روغتیایي خدمتونو پر بنسټ د روغتیا تمویل(HF X HC) ، 2021

All HF	HF.4 د نړۍ د مالي تمويل پاتې برخې (غير اوسيدونکی)	HF.3 د کورنيو لخوا د جيب څخه د شخصي لګښت ورکړې	HF.2 د رضاکارانه روغتيايي خدمتونو د ورکړې طرحې	HF.1 د دولت طرحې او د روغتيايي خدمتونو د تمويل اجباري او مشارکتي طرحې	د تمويل استازي د تمويل طرحې		
560,331,024.34		**281,021,827.60**	**159,246,990.21**	**120,062,206.53**	**معالجوي خدمتونه**		**HC.1**
176,129,794.68		**21,219,808.70**	**74,668,721.32**	**80,241,264.67**	د بستري ناروغانو معالجوي خدمتونه	HC.1.1	
175,917,291.19		**21,219,808.70**	**74,492,406.32**	**80,205,076.18**	د بستري ناروغانو عمومي معالجوي خدمتونه	HC.1.1.1	
212,503.49			**176,315.00**	**36,188.49**	غيرمشخص بستريز معالجوي مراقبتونه (n.e.c.)	HC.1.1.nec	
384,201,229.66		**259,802,018.91**	**84,578,268.89**	**39,820,941.86**	د سراپا معالجوي خدمتونه	HC.1.3	
371,606,977.78		**259,802,018.91**	**72,765,949.11**	**39,039,009.76**	د سراپا عمومي معالجوي خدمتونه	HC.1.3.1	
71,048.56				**71,048.56**	د سراپا تخصصي معالجوي خدمتونه	HC.1.3.3	

12,523,203.32			**11,812,319.78**	**710,883.54**	نامشخص غیر بستریز (OPD) معالجوي مراقبتونه (.n.e.c)	HC.1.3.nec	
10,342,820.64			**10,258,777.10**	**84,043.54**	**د بیا رغوني مراقبتونه**		**HC.2**
84,043.54				**84,043.54**	ه رغونی بیا امبوالنس د	HC.2.3	
10,258,777.10			**10,258,777.10**		د بیا رغوني نا مشخص مراقبتونه (.n.e.c)	HC.2.nec	
570,673,844.98		**281,021,827.60**	**169,505,767.31**	**120,146,250.07**	**معالجوي مراقبتونه او د بیا رغوني مراقبتونه**		**HC.1+HC.2**
176,129,794.68		**21,219,808.70**	**74,668,721.32**	**80,241,264.67**	بستریز معالجوي او د بیا رغوني مراقبتونه	HC.1.1+HC.2.1	
384,285,273.20		**259,802,018.91**	**84,578,268.89**	**39,904,985.40**	غیر بستریز (OPD) معالجوي او د بیا رغوني مراقبتونه	HC.1.3+HC.2.3	
10,258,777.10			**10,258,777.10**		نور معالجوي او د بیا رغوني مراقبتونه	HC.1.nec + HC.2.nec	

877,908,090.34		**877,528,033.36**	**380,056.98**		**فرعي مرستندويه خدمتونه (چې د خدمت له مخې مشخص شوي نه وي)**		**HC.4**
380,056.98			**380,056.98**		د لابراتوار خدمتونه	HC.4.1	
877,528,033.36		**877,528,033.36**			نامالوم فرعي مرستندويه خدمتونه (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)	HC.4.nec	
1,376,082,560.95		**1,375,461,208.51**		**621,352.44**	**طبي توکي (چې د خدمت پر بنسټ مشخص شوي نه وي)**		**HC.5**
1,376,082,560.95		**1,375,461,208.51**		**621,352.44**	نامالوم طبي توکي (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)	HC.5.nec	
367,137,482.10			**365,432,942.51**	**1,704,539.59**	**وقايوي خدمتونه**		**HC.6**
112,164,288.33			**111,500,692.26**	**663,596.07**	د واکسيناسيون پروگرامونه	HC.6.2	
2,646,511.18			**2,646,511.18**		د اپيډيمولوژيک او خطر څارنه او د ناروغيو د	HC.6.5	

					کنترول پروګرامونه		
116,241.34			**116,241.34**		څارنه او ارزونه (E&M)	HC.6.5.2	
2,530,269.84			**2,530,269.84**		د اپیدمولوژیک او خطر څارنه او د ناروغیو د کنترول نامالوم پروګرامونه (چي بل ځای مشخص شوي نه وي)	HC.6.5.nec	
1,614,367.00			**1,614,367.00**		ناورین او بیړنو حالاتو ته د غبرګون چمتوالي پروګرامونه	HC.6.6	
250,712,315.59			**249,671,372.07**	**1,040,943.51**	نامالوم وقایوي خدمتونه (چي بل ځای مشخص شوي نه وي)	HC.6.nec	
89,994,413.85			**47,028,540.58**	**42,965,873.27**	**حکومتداري، د روغتیا سیستم او تمویل مدیریت**		**HC.7**
4,074,856.17			**3,934,222.76**	**140,633.41**	حکومتداري او د روغتیا سیستم مدیریت	HC.7.1	

4,074,856.17			**3,934,222.76**	**140,633.41**	نور د حکومتدارۍ او روغتیا سیستم	HC.7.1.nec	
85,919,557.68			**43,094,317.82**	**42,825,239.86**	نامالوم د حکومتدارۍ او روغتیا سیستم او تمویل مدیریت (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)	HC.7.nec	
3,934.00			**3,934.00**		**نور روغتیایي خدمتونه چې بل ځای طبقه بندي شوي نه وي**		**HC.9**
3,281,800,326.21		**2,534,011,069.47**	**582,351,241.38**	**165,438,015.36**			**ټولټال روغتیایي خدمتونه**

7.4 ناروغی له مخي روغتیایي لګښتونه 2021

مجموعی د تمویل استازي	د تمویل استازي د ناروغیو/حالتونو طبقه بندي				
981,705,749.34	**د آنتان او پرازيتي ناروغ**				**DIS.1**
39,487,969.15	ايچ آی وي/ایډز او نورې جنسي لیږدیدونکي ناروغی			DIS.1.1	
1,759,573.90	ايچ آی وي/ایډز او فرصت طلبه انتانات		DIS.1.1.1		
1,759,573.90	ايچ آی وي/ایډز	DIS.1.1.1.1			
37,726,774.27	ایدز/توبرکلوز		DIS.1.1.2		
1,620.99	ايچ آی وي/ایډز او نورې جنسي لیږدیدونکي ناروغی		DIS.1.1.nec		
77,167,550.10	نری رنځ یا توبرکلوز			DIS.1.2	
77,167,550.10	نامشخص شوی نری رنځ (n.e.c.)		DIS.1.2.nec		
23,939,098.09	ملاریا			DIS.1.3	
286,231,338.79	تنفسي آنتانونه			DIS.1.4	
78,531,425.86	سینه و بغل		DIS.1.4.1		
139,411,716.53	فوقاني تنفسي ناروغی		DIS.1.4.2		
68,288,196.40	ټوخی او والګی		DIS.1.4.3		
82,545,859.78	نس ناسته			DIS.1.5	
29,022,483.47	حاده وینه لرونکي نس ناسته		DIS.1.5.1		
44,387,327.66	حاده اوبلنه نس ناسته		DIS.1.5.2		
4,780,173.75	نس ناسته او دیهایدریشن		DIS.1.5.3		
4,355,874.90	د نس ناستي ناروغیو نور ډولونه		DIS.1.5.nec		
150,696,891.17	د واکسین په واسطه وقایوي ناروغی			DIS.1.7	
45,293,921.87	واکسیناسیون		DIS.1.7.1		
45,582,371.10	شری		DIS.1.7.2		
6,828,819.64	د TT معافیت		DIS.1.7.3		
52,991,778.56	نورې د واکسین په واسطه وقایوي ناروغی		DIS.1.7.nec		
687,937.96	زیړی			DIS.1.8	
93,790,880.79	د روغتیا بین المللی اورژانس			DIS.1.9	
93,790,880.79	COVID-19		DIS.1.9.2		
227,158,223.52	نورې او نامالومي آنتاني او پرازيتي ناروغی			DIS.1.nec	
904,996,380.22	**د زیږون روغتیا**				**DIS.2**
441,461,180.77	د میندو حالتونه			DIS.2.1	
126,339,898.59	د زیږون وروسته لومړی پاملرنه		DIS.2.1.1		
16,218,446.64	د زیږون وروسته نوری پاملرني		DIS.2.1.2		
158,912,032.91	نورمال ولادت – کور		DIS.2.1.4		
109,267,613.16	مرکز روغتییایی- زیږون ع	DIS.2.1.4.1			
13,657,639.28	کی کور په- زیږون ع	DIS.2.1.4.2			

35,986,780.47	د سیزارین برخه	DIS.2.1.4.3	
139,990,802.62	کمخونی	DIS.2.1.7	
310,719,564.98	له زیږون څخه وړاندي حالتونه	DIS.2.2	
247,552,983.31	له زیږون څخه وړاندي لومړی پاملرنه	DIS.2.2.1	
63,166,581.67	له زیږون څخه وړاندي نوري پاملرني	DIS.2.2.2	
13,904,579.84	د امیندواری مخنیوي اداره (د کورنی تنظیم)	DIS.2.3	
2,048,764.05	د امیندواری مخنیوي خوراکي درمل	DIS.2.3.1	
3,585,327.25	سنتني	DIS.2.3.2	
4,268,248.60	د رحم دننه آله (IUD)	DIS.2.3.3	
1,878,043.56	کنډوم	DIS.2.3.4	
1,707,283.68	دایمي	DIS.2.3.5	
416,912.69	د امیندواری د مخنیوي د نورو کړنلارو مدیریت (کورنی سمبالتیا	DIS.2.3.nec	
138,911,054.64	د زیږون روغتیا نامالوم حالتونه (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)	DIS.2.nec	
206,518,424.37	**د خوارځواکی ناروغی**		**DIS.3**
17,072,049.10	د مایکرونیوترینتونو اختلالات	DIS.3.1	
17,072,049.10	متوسطه حاده خوارځواکي	DIS.3.2	
35,851,303.11	شدیده حاده خوارځواکي	DIS.3.3	
136,523,023.06	نور تغذیوي فقدانونه	DIS.3.nec	
457,845,915.78	**امراض غیر ساری**		**DIS.4**
274,634.09	نیوپلازم	DIS.4.1	
29,733,580.83	د اندوکراین او میټابولیک اختلالات	DIS.4.2	
29,733,580.83	شکر	DIS.4.2.1	
46,135,200.01	د زړه او رګونو ناروغی	DIS.4.3	
6,828,819.64	د ویني لوړ فشار ناروغی	DIS.4.3.1	
18,749,200.65	د زړه اسکمیک ناروغي	DIS.4.3.2	
20,557,179.72	د زړه او رګونو نوري او نامالومي ناروغی (چې بل مشخصي شوي نه وي)	DIS.4.3.nec	
48,450,597.16	رواني او سلوکي اختلالات، او عصبي حالتونه	DIS.4.4	
15,364,844.19	روحي (رواني) اختلالات	DIS.4.4.1	
34,144.10	عصبي حالتونه	DIS.4.4.3	
33,051,608.87	نامالوم رواني او سلوکي اختلالات، او عصبي حالتونه (چې بل ځای مشخص شوي نه وي)	DIS.4.4.nec	
137,778,216.89	تنفسي ناروغی	DIS.4.5	
122,401,574.88	د هاضمي ناروغی	DIS.4.6	
95,603,474.96	د پیپتیک اختلال	DIS.4.6.5	
26,798,099.92	ی هاضمه د	DIS.4.6.nec	
3,714,976.90	د بولی تناسلی سیستم ناروغی	DIS.4.7	
46,636,313.67	حسي اختلالات	DIS.4.8	
22,193,663.83	د خولي او غاښونو حالتونه	DIS.4.9	
344,274.54	د بیارغوني پاملرنه	DIS.4.11	

182,883.00	نور غیر ساری او غیر ساری ناروغۍ (.N.e.c)	DIS.4.nec	
198,460,378.01	**ټپونه**		**DIS.5**
198,460,378.01	نور ټپونه	DIS.5.nec	
532,273,478.49	**نورې او نامالومې ناروغۍ/حالتونه (چې بل خای مشخص شوې نه وې)**		**DIS.nec**
3,281,800,326.21			**ټولې ناروغۍ**

8 مأخذونه

1. (2019). *Afghanistan_Statistical-Yearbook-2018-19_compressed.* Kabul/Afghanistan : National statistic and information authority.

2. Authority, N. S. (2018-19). *Afghanistan Statistical YearBook.* Kabul: July 2019.

3. *Da Afghanistan Bank* 31) ،December, 1400 تم الاسترداد من .(Government of Afghanistan: https://www.dab.gov.af/exchange-rates

4. Eurostate, WHO (2011) OECD .(2011) .*A System of HEalth Accounts* .,OECD.

5. Health, M. o. (1400). *National Health Strategy 1400-2025.* Kabul : MoPH.

6. MOPH .(2010) .*Basis Package of Health Services* . Kabul: Minisrty of Public Health.

7. MoPH. (2018). *Afghanistan Demographic Health Survey .*

8. NSIA. (2018-19). *Afghanistan Statistical Yearbook.* Kabul: July 2019.

9. NSIA .(2022-1400) .*Afghanistan-Statistical-Yearbook* .Kabul: NSIA.

10. WHO .(2022) .*Global spending on health* .World Health Organization.

SHA, 2011